

Què posa aquí?

GABRIEL BIBILONI

Aquest article fou publicat a l'*Espira*, suplement cultural del *Diari de Balears*, el dia 19 de febrer del 2011.

Posar és un verb de semàntica molt complexa. Procedeix del llatí *pausare*, que significava 'aturar-se'. El substantiu *pausa*, forma culta agafada del llatí *pausa* (germà de *pausare*), ens en dóna una justificació transparent. El significat original de 'aturar-se' es veu clarament quan diem que un ocell *s'ha posat* damunt una branca. *S'ha posat* aquí vol dir 's'ha aturat', fet que es copsa més directament en espanyol (*se ha posado*, no *se ha puesto*). El mateix significat original tenim en la paraula *posada*, un lloc on hom *es posa*, és a dir, s'atura. *O reposa*, que és un altre membre de la família (del llatí *repausare*, reforç de *pausare*).

El verb *posar* existeix en totes les llengües romàniques (francès *poser*, italià *posare*, espanyol i portuguès *posar*) i en totes conserva més o

menys el significat del llatí *pausare*. Però en català es produí un canvi radical i el mot va agafar especialment el significat del llatí *ponere* (fer que una cosa estigui a un lloc, col·locar), que les altres llengües germanes expressen amb la continuació d'aquest verb (espanyol *poner*, italià *porre*) o amb la continuació de *mittere* (francès *mettre*). En català antic coexistien el verb *posar*, amb el nou significat, i el seu sinònim *metre*, però aquest va acabar desapareixent de l'ús normal. Paral·lelament, la continuació del llatí *ponere* –*pondre*– va agafar en català un significat restringit associat amb els ous o amb el sol (les gallines ponen i el sol es pon cada dia). Altres vegades ja hem advertit de la tendència d'alguns urbanites espanyolitzats a substituir el nostre *pondre* per *posar*, cosa que els fa dir que les gallines «posen ous».

Un ús particular de *posar* és aquell en què el mot significa 'escriure alguna cosa a algun lloc'. Per exemple, «al costat del teu nom hi has de posar el DNI», o «què hi he de posar, aquí? [un lloc en un escrit]», «pensa a posar *pagat* [en una factura]». És un ús ben coherent amb el significat general de *posar*. Però moltes vegades se sent a dir una altra cosa que ja no és tan coherent. Parlant d'un escrit o d'un text podem sentir algú dir «què posa aquí» o «aquí posa que l'acte comença a les vuit». Ens sembla un ús calcat de l'espanyol i estrany a la nostra llengua genuïna. Els nostres parlants genuïns aquí només usarien el verb dir: «què diu aquí», «aquí diu que l'acte comença a les vuit». *Posar* és un verb transitiu: hi ha algú (alguna persona) que posa una cosa en un lloc. Les persones poden posar, però els papers no posen res. Els papers diuen. ♦

Cultura popular i d'arrel tradicional de Menorca

GENERAL • LITERATURA • TEATRE • MÚSICA • FESTES • PATRIMONI • OFICIS • MEDICINA • ONOMÀSTICA • JOCS • CUINA

ELS QUADERNS DE FOLKLORE
 Els Quaderns de Folklore van néixer a Ciutadella el 1979, arran cap pretesió d'evolucionar cap a l'edició. L'èxit del primer quadern, que va aparèixer sense numeració.

SOCA DE MOTS
 L'associació Soca de Mots va ser creada l'any 1999 pels glosadors Miquel Annetier (que en fou el primer president) i Esteve Barceló, amb el sonador Antoni Pons, amb l'objectiu de

CANÇONS POPULARS
 En el seu moment es va editar un disc compacte amb un acurat recull de cançons populars menorquines. Mirat del treball que en el seu moment va cuidar mestre.

www.culturapopularmenorca.cat

EL PUNT DE TROBADA DE LA CULTURA POPULAR I D'ARREL TRADICIONAL DE MENORCA

Amb informació sobre:
 literatura i teatre / música, ball i instruments autòctons
 festes populars / patrimoni etnològic i oficis tradicionals
 medicina popular / onomàstica / jocs populars / cuina tradicional

A més d'una àmplia bibliografia sobre tots aquests àmbits i un calendari d'activitats.

CONSELL INSULAR DE MENORCA

DEPARTAMENT DE CULTURA, PATRIMONI, EDUCACIÓ I JOVENTUT